

Ana Maria Sandu

Din amintirile
unui Chelbasan

Redactor: Iulia Pomagă
Tehnoredactor: Cornel Drăghia
Copertă: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SANDU, ANA MARIA

Din amintirile unui Chelbasan / Ana Maria Sandu.
– București : Art, 2013
ISBN 978-973-124-962-9

821.135.1-3

Copyright ilustrații © Marine Joatton

© Editura Art, 2013, pentru prezenta ediție.

Ana Maria Sandu

DIN AMINTIRILE UNUI CHELBASAN

Ilustrații

de Marine Joatton

Ana Maria Sandu

a mai publicat la Editura

Polirom, Colecția

„Ego. Proză“:

Fata din casa vagon (2006),

Omoară-mă! (2010) și

Aleargă (2013).

Marine Joatton

(născută în 1972) este artist

plastic și trăiește la Paris.

După 10 ani

Ana Maria Sandu

Au trecut exact 10 ani de când am publicat această carte. Am început s-o scriu într-o vară, în camera mea de la Târgu-Jiu, la o mașină de scris, care dădea cuvintelor o oarecare importanță. Eram studentă în ultimul an și frecventam săptămână de săptămână Cenuclul Litere. Mircea Cărtărescu stătea cu noi până seara târziu, ne asculta, ne vorbea despre cărți importante pe care nu le găseam în bibliografiile obligatorii, despre poezie, autenticitate, și scris deadevăratelea. O făcea cu multă delicatețe și cu o infinită înțelegere pentru mințile noastre tinere și inflamate de ideea de literatură.

La început am scris un fragment de vreo 8-9 pagini. Ieșise o combinație ciudată, 50% poem și 50% proză. Le-am recitat după un timp și mi s-a părut că eram eu acolo. Știam că textul se va chema *Din amintirile unui Chelbasan*. Foile acelea le-am luat cu mine, toamna, la facultate. La una dintre ședințele de cenaclu de sfârșit de an mi-am făcut curaj și le-am citit. Exigenților mei colegi de cenaclu le-a plăcut. Trecusem o probă de foc și mi-au crescut aripi. Am continuat textul și, ușor-ușor, piesele din *Chelbasan* au început să se lege, să aibă carne și viață. Mi-am terminat masteratul, locuiam deja într-o garsonieră închiriată, îmi căutam un job și zilele mi se păreau îngrozitor de lungi. Atunci am scris ultima parte. Au mai trecut vreo doi și a apărut și cartea.

Cred că am văzut-o, cu totul, de vreo trei ori în librării. O zăream doar la târgurile de carte. Vremurile erau grele pentru literatura română contemporană, librării nu voiau cărți de autori necunoscuți, cu atât mai puțin de poezie, cum fusese ea etichetată. Cu toate astea, a avut parte de cronici entuziaste.

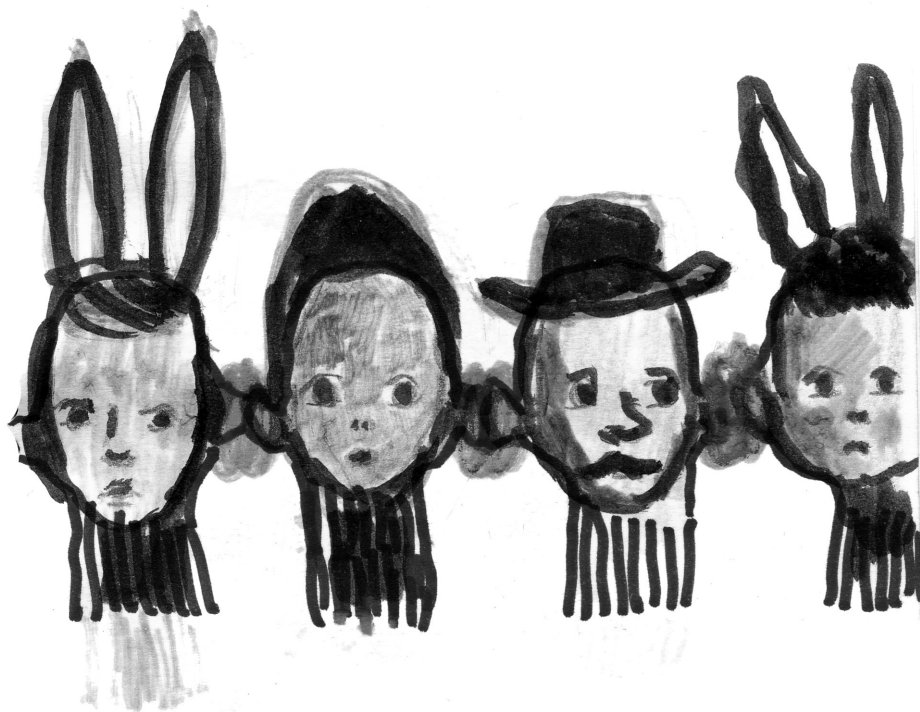
Țin minte că în anul acela am ajuns la TIFF, la Cluj, și la un moment dat am zărit volumul meu în vitrina unei librării, atârnat de o ață. Mi-a venit să sar în sus de fericire. Mi-am făcut drum de mai multe ori prin dreptul acelei vitrine să mă conving că nu mi s-a părut și că era încă acolo.

De fiecare dată când mă întreabă cineva ce relație am cu cărțile mele, inevitabil, prima dată mă gândesc la *Chelbasan*. Mi-e în continuare foarte dragă pentru că știu că în ea sunt toate cărțile pe care le-am scris sau le voi mai scrie vreodată. Încă mă simt atașată de tinerețea, cruzimea și nonșalanța ei, cu care știu că n-o să mă mai întâlnesc niciodată.

Prin 2009, Fanny Chartres, o franțuzoaică venită în România și amorezată iremediabil de literatura de aici, care mi-a devenit bună prietenă, s-a apucat să traducă un fragment. Tot ea a căutat o editură și a găsit-o în scurt timp.

Așa se face că în 2010, *Din amintirile unui Chelbasan* a apărut cu titlul *L'écorchure* la o editură cochetă, Chemin de Fer, care nu mai avea printre autorii săi nici un scriitor străin. De când am primit ilustrațiile semnate de Marine Joatton am știut că textul și desenele merg bine împreună. Nu se suprapun, ci rimează. Le regăsiți și în această a doua ediție românească. Le mulțumesc editorilor François Grosso și Renaud Buénerd și lui Marine pentru sprijin. Și, nu în ultimul rând, celor care au crezut de la început în această carte.

Odată cu această reeditare am senzația că textul meu de debut se întoarce după un drum lung din nou acasă. Și nu oricum, în haine noi, spectaculoase.

1. Giorgi

Ana ținea în mână o gutuie – o căpătase de prin vecini.

În cadru mai erau un câine și-o familie fericită.

Pe vremea aceea tata era militar, soldat cu bonetă pe-o parte,

și de câte ori l-am vizitat la cazarmă,

să văd pe viu cum se apără patria,

Ghi povestea cum i s-a aplecat de-atâta pilaf:

„— Tone de balast am înghițit de când sunt aici

și printre dinți și-n bocanci îl simt pe nenorocit

doar la suflet poate că nu mi-a ajuns încă.“

Atunci l-am iubit pe tata ca-n prima zi când i-am zis Ghi.

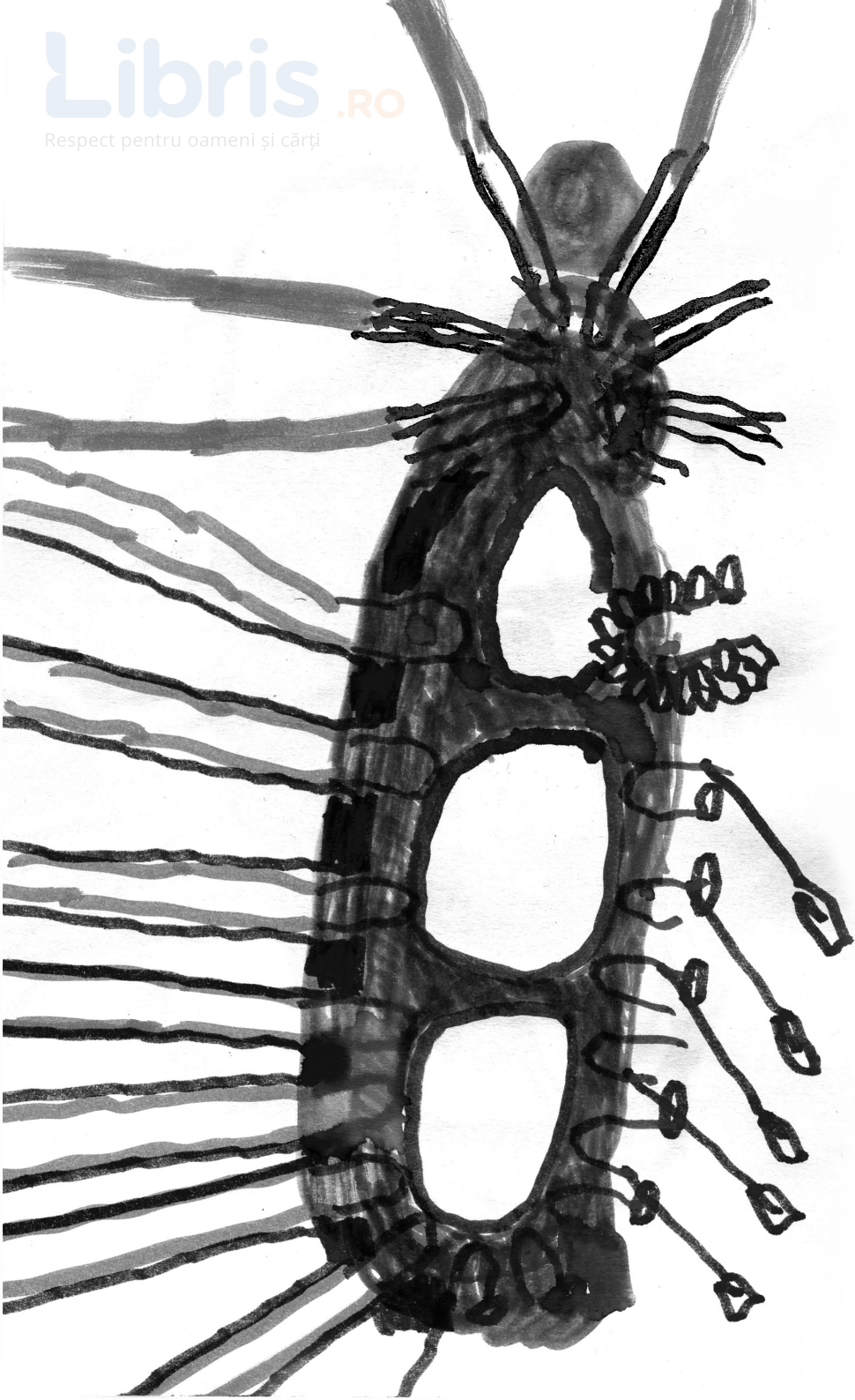
Două pături albastre, astea da, domnule, ne-au ținut

nu s-au scămoșat, moliile le-au ocolit de parcă au fost blestamate,

măcar cu atât te-ai ales și tu din armată.

Pe mama mi-o închipui foarte slabă,

într-un capot bleumarin cu rotocoale galbene,

potcoave să fi fost, melci clandestini, habar n-am.
Parcă eu o făcusem pe fetișcana asta cu un creion negru
și bont pe la ochi,
o rujasem și-i aplicasem maclavaisul – perhidrol, un gălbenuș de ou
și încă vreo două ingrediente – pe firele aspre de păr.
Buricul și meșa pe care mi-o tăiaseră la un an le-a legat cu o fundă
și le-a pitit în dulap pe raftul de sus.
Relicvele, însemnele mele heraldice, erau acolo ca să-mi poarte noroc,
le-am avut cu mine la spital, la școala generală ca să iau note bune,
le țineam în buzunarul de la ghiozdan
și nu le-aș fi arătat nimănui nici în ruptul capului.
Într-o zi mi s-au împrăștiat toate pe jos
două caiete sau trei de citire, mate, cărți de tot felul,
Alinapitica a sărit cu fața ei zâmbăreață să m-ajute,
să mă facă fericită, ca să nu mai scriu urât despre ea în vreun bilețel.
Rămăsese cu ele, secretele mele, în mână și mă privea ca o tâmpită.
Rușine, scârbă mi-a fost de norocul meu scofălcit,
de pielița uscată din pântecul mamei.

Păpuși idioate, tunse ca Madona, o grămadă de vechituri,
oale ruginite și plase burdușite cu cârpe de toate culorile.
Ana se juca cu Giorgi, care era cu patru ani mai mare decât ea.
Avea cârlionți, țigănoasa de Giorgi, un flanel portocaliu
cu mii de dungi,
o soră mai mare și-o învățătoare la numărul cinci
pe care o chema Buruiană și care o bătea cel puțin o dată pe zi.
Vara, când se dădeau premiile, Giorgi fugea de lângă mine
și se ascundea în porumbi,
n-avea rost să-mi lase mie leagănul o zi întreagă
doar ca să-i aplaude pe točilarii nesuferiți de la ea din clasă.